

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шуруи муштаракӣ диссертатсионии
6D.KOA-022 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон ба кори диссертатсионии Давлатбоева Сарвиноз
Абдумаликовна дар мавзӯи «Шароитҳои педагогии ташаккули
фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи
тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш (дар мисоли Донишкадаи тарбияи ҷисмонии
Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов), ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ
номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи
умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст

1. Дар шароити муосир ҷамъият ва умуман давлат нисбат ба рушди
фаъолияти маърифатии ҷавонон талаботи махсус мегузорад.
Муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ (МТОК) бояд на танҳо барои
хатмкунандагони худ замина ба вуҷуд оваранд, ки ба онҳо имкон диҳад
шаклҳои муайяни фаъолияти маърифатиро бомуваффақият истифода
баранд, балки вазифаи онҳо аз он иборат аст, ки қобилияти
мутахассисони ҷавон барои амалӣ гардонидани фаъолнокии маърифатӣ
хатто баъди хатм дар раванди таҳсилоти муттасили баъдидонишгоҳӣ
фарогир бошад.

Унвонҷӯ дурӯст қайд мекунад, ки таҳлили санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ
ва дигар маъхазҳои озмоишӣ маҳдудият ва душвориҳои ҷиддиро барои
банақшагирӣ ва гузоштани ҳадафҳои фаъолияти маърифатии
донишҷӯёни МТОК нишон дода, донишҷӯён иқтидори фаъолияти
мустақили маърифатии худро дар шумораи ниҳоят камӣ намудҳо ва
шаклҳои он амалӣ мекунанд.

Дар воқеъ андеша ва таҳлилҳои доғалаби дараҷаи илмӣ Давлатбоева
Сарвиноз дар хусуси он ки омӯзгорони МТОК аҳамияти фаъолияти
маърифатиро барои ташаккули шахсияти донишҷӯ ҳамчун мутахассиси
оянда дарк мекунанд, вале ҳуди онҳо аксар вақт, дар интиҳоби роҳҳои
самарабахши татбиқи он ва ташкили раванди таълим бе назардошти
шавқу рағбати донишҷӯён, таҷрибаи шахсии онҳо, қобилият ва
хусусиятҳои ҷинсу солии онҳо душворӣ мекашанд, воқеият дар МТОК-ро
дар ин маврид нишон медиҳад ва муносибат ба ин масъала чунин аст.

Унвонҷӯ дар назди таҳқиқот саволҳои зеринро матраҳ кардааст, ки
моҳияти таҳқиқоти диссертатсиониро ифода карда, муҳим будани мавзӯи
диссертатсияро бозгӯ мекунанд:

- Хусусиятҳои фаъолнокии маърифатӣ дар МТОК ташкилшуда чӣ
гунаанд?

- Барои рушди самараноки фаъолияти маърифатии донишҷӯёни МТОК кадом усулҳоро истифода бурдан лозим аст?

- Мазмуни фаъолнокии маърифатии таҳсилгирандагон дар марҳилаҳои гуногуни раванди таълим чӣ гуна тағйир меёбад?

Бояд ёдовар шуд, сарфи назар аз он ки илми педагогика ба ин масъала ҳамеша диққат дода, мавзуи мазкурро мавриди таҳлилу таҳқиқи қарор додааст, масъалаи шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, ки дар доираи раванди таълим дар Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов омӯхта мешавад, бори аввал аз ҷониби унвонҷӯ Давлатбоева Сарвиноз таҳқиқ мешавад.

Бо дарназардошти ин, доктараи дараҷаи илмӣ мавзуи кори диссертатсионии худро дар мавзуи «Шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш (дар мисоли Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов) муайян карда, кӯшиш ба харҷ додааст, ки масъалаи ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯёнро дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов мавриди таҳлилу баррасӣ қарор диҳад.

Андешаву мулоҳизоти дар боло баёншуда аз он далолат мекунад, ки мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯ Давлатбоева Сарвиноз муҳим ва айни муддао буда, аз арзиши назариявӣ ва амалӣ доштани таҳқиқоти диссертатсионӣ шаҳодат медиҳанд.

Диссертатсия мутобиқ ба талаботи Низомнома дар бораи шурои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ба тасвиб расидаанд, иҷро шудааст.

Кори диссертатсионӣ дар шӯбаи технологияи меҳнат, тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии ибтидоии ҳарбии Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон иҷро шуда, дар ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии муассисаи мазкур муҳокима ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст (Суратчаласа аз 13.05.2022, №05).

Дар ҳулосаи шӯба ва ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба диссертатсия баҳои объективӣ ҳаматрафа ва мусбат дода шудааст.

2. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов мавриди омӯзишу таҳқиқ ва баррасӣ қарор шуда, масоили зарурӣ ва аҳамияти ҷорӣ намудани фанни таълимии «Сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш» дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, хусусиятҳои методӣ ва педагогии таълими сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиши Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов, механизми таъмини омодагии омӯзгор ба ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, инчунин, самтҳои ташкили раванди таълим мувофиқи амсилаи педагогии таълими фанни «Сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш» аз ҷиҳати илмӣ асоснок карда шудааст.

Натиҷаҳои илмии таҳқиқотро ба сифати маводи иловагӣ ва тавсияҳои амалӣ дар фаъолияти омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии равияи омӯзгорӣ, дар қоркарди стандарту барномаҳо, дастурҳои таълимиву тарбиявӣ, дар раванди курсҳои омӯзишии махсус ва ҷорабиниҳои таълимиву тарбиявӣ, мизҳои мудаввар ва семинару конференсияҳо, тайёр кардани қорҳои илмӣ-таҳқиқотӣ истифода бурдан мумкин аст.

Маводи назариявӣ ва методии таҳқиқоти диссертатсиониро дар таҳияи барномаҳои тақмили ихтисоси омӯзгорони фанҳои сотсиология ва тарбияи ҷисмонӣ истифода бурдан мумкин аст.

3. Мазмун ва муҳтавои диссертатсияи Давлятбоева Сарвиноз Абдумаликовна дар мавзӯи «Шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш (дар мисоли Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов) ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот: банди 3 – «Антропологияи педагогӣ» (низомҳои /шароитҳои/ рушди шахс дар ҷараёни таълим, тарбия, таҳсилот;), банди 4 – «Назария ва концепсияи таълим» (қонуниятҳо, принципҳои таълими бачагон дар

даврахои гуногуни бавоярасии онҳо; навъҳо ва амсилаҳои таълим, худудҳои истифодаи онҳо;) мувофиқат мекунад.

4. Натиҷаҳои таҳқиқот дар семинарҳои илмӣ-методӣ ва илмӣ-амалии Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов, Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи А. Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, ҷаласаҳои шуъбаи педагогика ва психология, шуъбаи фанҳои технологияи меҳнат, тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии ҳарбии Пажуҳишгоҳи рушди маориф муҳокима ва мавриди тасвибу озмоиш қарор дода шуданд.

Муқаррароти асосии қори диссертатсионӣ ҳамчунин тавассути ироаи маърузаҳо дар ҷорабиниҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ: конференсияҳо ва мизҳои мудаввар тасвиби худро ёфтаанд.

Натиҷаҳои бадастомадаи таҳқиқот дар шакли 15 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла 9 номгӯй мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ аз ҷониби ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба ҷоп расиданд.

Теъдоди интишороти довталаб дар нашрияҳои тақризшаванда ба талаботи банди 34 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқ аст.

5. Маводи диссертатсия бо истифода аз ишораҳои мувофиқ ба муаллифони онҳо ва ба сарчашмаҳои иқтибосшуда қорбаст шудаанд, ки ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунад.

6. Диссертатсия ба талаботи банди 53-и Низомнома дар бораи шурои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шудааст, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷаҳо ва муқаррароти нави илмӣ барои ҳимояи ошқор мебошад, ки аз саҳми шахсии муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар илми педагогика шаҳодат медиҳад.

7. Талаботи Низомнома дар бораи шурои диссертатсиониро ба роҳбарӣ гирифта, комиссияи экспертии диссертатсияи Давлятбоева Сарвиноз Абдумаликовна тавсия медиҳад, ки:

1) Диссертатсияи Давлятбоева Сарвиноз Абдумаликовна дар мавзӯи «Шароитҳои педагогии ташаккули фаъолнокии маърифатии донишҷӯён дар машғулиятҳои сотсиологияи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш (дар мисоли Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов) ба ҳимояи такрорӣ дар шурои диссертатсионӣ иҷозат дода шавад;

2) Ба сифати муассисаи пешбар - Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни ва ба сифати муқарризи расмӣ: Шаропов Шавкатҷон Аҳмадович - доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б. Ғафуров ва Давлатов Дилшод Разоқович - номзоди илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи илмҳои ҷамъиятӣ ва гуманитарии филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов таъин карда шаванд.

3) Барои муайян кардани вақти Ҳимоя, нашр ва ҷойгир кардани эълони Ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, нашр ва паҳнкунии автореферат иҷозат дода шаванд.

Раиси комиссияи эксперти,
доктори илмҳои педагогӣ

Негматов С.Э.

Аъзои комиссияи эксперти:

доктори илмҳои педагогӣ

Иматзода Л.М.

номзоди илмҳои педагогӣ

Туронов С.Ш.

01.05.2023

“Имзои С.Э. Негматов, Л.М. Иматзода
ва С.Ш. Туроновро тасдиқ мекунам”

Нозир кадрҳои АТТ

М. Саидова